

การเสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยววิถีชุมชนในพื้นที่จังหวัดกระบี่ : สังคม วัฒนธรรม และการปรับตัว

BUILDING POTENTIAL FOR COMMUNITY-BASED TOURISM IN KRABI PROVINCE: SOCIETY, CULTURE, AND ADAPTATION

ปริยานัฐ บัวทองจันทร์^{1*} วิเชียร โบบทอง² กษิดิ์เดช ตรีทอง³
ปรีศนี ช่วยการ ซอลิฮี⁴ และ ปิยธิดา ปาลรังสี⁵
Preeyanat Buathongchan^{1*} Wichien Bobthong² Kasidech Treethong³
Prasani Chuaykarn Solihee⁴ and Piyatida Palrangsi⁵

Received : 13 March 2023

Revised : 15 August 2023

Accepted : 17 August 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพของชุมชนด้านลักษณะทางกายภาพ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมและการปรับตัวของคนในชุมชนจังหวัดกระบี่ และแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการท่องเที่ยววิถีชุมชนจังหวัดกระบี่ มีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ (IOC) มีค่า 0.96 และแบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยให้คะแนน 1 - 10 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน จำนวน 400 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายประกอบด้วย 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนแหลมสัก ชุมชนอ่าวลิกน้อย และชุมชนบ้านนา ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชุมชน จำนวน 6 คน การวิเคราะห์ใช้สถิติพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง 400 คน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.43) เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.9 ปี การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 53.17) อาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 29.65) และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 51.39) โดยทั้ง 3 ชุมชนต่างมีศักยภาพด้านลักษณะทางกายภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามมากที่สุด รองลงมาคือแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 8.69, 8.42 และ 8.25) ตามลำดับ แต่ยังมีจุดที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วนคือถนน ไฟฟ้า ประปา และถึงขยะที่เพียงพอ ศักยภาพด้านการรักษาคุณภาพแวดล้อม พบว่า ชุมชนไม่มีเสียงรบกวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ประเด็นถึงขยะเพียงพอ และมีการออกแบบกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และการบำรุงรักษาต้นไม้ให้เจริญเติบโตสวยงาม

¹ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตกระบี่

¹ Thailand National Sports University, Krabi Campus.

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: Preeyanat.bua@gmail.com

(ค่าเฉลี่ย 7.59, 7.24 และ 7.23) ตามลำดับ ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว พบว่า มีเครือข่ายกลุ่มองค์กรในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมากที่สุด รองลงมาคือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาสนับสนุนงบประมาณหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการคิดค้นผลิตภัณฑ์ตลอดจนทำการตลาด และสมาชิกในชุมชนมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายแสดงให้เห็นฐานะทางการเงินอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 7.60, 7.49 และ 7.36) ตามลำดับ ศักยภาพด้านศิลปวัฒนธรรม พบว่า ชุมชนมีเวลาหรือยุคสมัยของการสืบทอดภูมิปัญญามากที่สุด รองลงมา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนและสามารถสร้างความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน และชุมชนมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและแตกต่าง ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นแต่งกายเพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน (ค่าเฉลี่ย 8.63, 8.54 และ 8.03) ตามลำดับ

ศักยภาพด้านการปรับตัว พบว่า ชุมชนมีความตื่นตัวต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมกับสมาชิกในชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและเตรียมเปิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 8.03, 7.59 และ 6.98) ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ได้ข้อค้นพบคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องพัฒนาระบบสาธารณูปโภคให้มีความพร้อม พัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีทักษะในการบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีชุมชน จัดสรรงบประมาณเพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกด้าน พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัย และเป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชุมชน พบว่า แนวทางที่จะเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนคือ ต้องให้ชุมชนมีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน โดยความร่วมมือของคนในชุมชน ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสำรวจความพร้อมของสาธารณูปโภค ต้องให้ความรู้กับคนในชุมชนเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม ต้องมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง โน้มน้าวให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการพัฒนา ชูเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในชุมชนให้นักท่องเที่ยวได้รู้จัก ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องทำความเข้าใจในข้อดีข้อเสียของการพัฒนาชุมชนเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชน การรับมือกับนักท่องเที่ยวทั้งด้านที่พัก อาหาร ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย รวมทั้งผลเสียที่อาจเกิดขึ้นเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเพื่อให้คนในชุมชนสามารถรับมือและสามารถแก้ปัญหาได้ทัน่วงที

คำสำคัญ: ศักยภาพของชุมชน / การท่องเที่ยววิถีชุมชน / การปรับตัว

ABSTRACT

This study aimed to investigate the community condition in terms of physical characteristics, environmental quality maintenance, participation in tourism management, art and culture, and adaptation of people in the communities of Krabi Province, as well as approaches to improving the community's potential for community-based tourism in Krabi Province. Quantitative data were collected using a questionnaire whose quality was assessed using the mean of the Item-Objective

Congruence (IOC) Index with a value of 0.96 and opinions and suggestions with a rank from 1 to 10. The sample of the study was 400 heads of household or representatives, obtained by sample random sampling from 3 communities: Laem Sak, Ao Luek Noi, and Ban Na. The qualitative data were derived from in-depth interviews, with 6 participants, on approaches to improving the community's potential for community-based tourism. Descriptive statistics and content analysis were used for data analysis. Results showed that most of the 400 participants (65.43%) were male, 46.9 years old, educated under a bachelor's degree (51.39%), worked as farmers (29.65%), and had lived in the community for more than 10 years (51.39%). The potential of the physical characteristics of the three communities in terms of 'beautiful natural resources' was rated the highest, followed by 'interesting tourist attractions' and the richness of natural resources ($\bar{X}$ = 8.69, 8.42, and 8.25), respectively. However, there were areas that needed urgent improvement, namely roads, electricity, water supply, and sufficient garbage cans. As for the potential to maintain environmental quality, 'the community is a noise-free zone' was found to be the highest rated, followed by 'enough garbage cans with good design in harmony with the environment' and 'growing plants and trees properly' (M = 7.59, 7.24, and 7.23), respectively. For the potential to participate in tourism management, 'there is a network of groups and organizations in tourism management from both government and private entities' was rated highest, followed by 'there is support from government and private entities in terms of budget and knowledge of product invention and marketing' and 'community members have established an income and expenditure statement that clearly shows their financial status' (M = 7.60, 7.49, and 7.36), respectively. For the potential in arts and culture, 'the community has a period/era of wisdom heritage' was rated highest, followed by 'it is a tourist attraction that focuses on the community's way of life and is able to build a bond between tourists and the community' and 'the community has a unique and outstanding identity and encourages locals to dress in a way that reflects the community's identity' (M = 8.63, 8.54, and 8.03), respectively.

For the potential in the adaptation, 'the people were enthusiastic about developing community-based tourist attractions' was rated the highest, followed by 'they were enthusiastic about engaging with community members to develop tourist attractions', and 'they planned to run a tourism business to accommodate tourists' (M = 8.03, 7.59 and 6.98). As for the opinions towards approaches to improving the community's potential, it revealed that related agencies had to develop the utility system to be available, develop the potential of people in the community in

community-based tourism management, allocate a budget to survey tourists' satisfaction in all aspects, modernize local products, and act as a medium to publicize tourist attractions to be widely known both inside and outside the country.

In addition, it was found that approaches to improving the potential of the tourism community in Krabi Province that affect the development of community-based tourism were to ensure that the community had safety in both life and property through the cooperation of the people in the community in this way, relevant agencies had to survey the availability of public utilities, educate the people about environmental preservation, recruit and retain strong community leaders, persuade people in the community to participate in all processes of development, raise the distinctive identity in the community for tourists to know, community leaders and relevant agencies understand the pros and cons of community development to be a community-based tourist attraction, handle about tourists in terms of accommodation, food, products, including the adverse effects that might occur when tourists came, in order that people in the community could cope and solve problems in a timely manner.

Keywords: Community potential / Community-based tourism / Adaptation

บทนำ

แนวโน้มการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการเติบโตในทิศทางที่เพิ่มขึ้น โดยภาพรวมของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยในปี 2561 สามารถเติบโตตามเป้าหมาย ด้วยยอดนักท่องเที่ยวต่างชาติประมาณ 38 ล้านคน และมีรายได้จากการท่องเที่ยว 2 ล้านล้านบาท มีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นอันดับ 4 ของโลก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561) โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ขยายตัวต่อเนื่อง โดยในปี 2561 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมากถึง 6.9 ล้านคน รายได้รวมกว่า 120,000 ล้านบาท เป็นรายได้สูงอันดับ 4 ของประเทศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561) เนื่องจากจังหวัดให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ตอบโจทย์ความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ ทั้งธรรมชาติที่สวยงาม การเป็นเจ้าบ้านที่ดี มีความสะอาด สะดวก ปลอดภัย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวแบบครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดกระบี่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามทั้งทางทะเล การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา และการท่องเที่ยววิถีชุมชน

จนกระทั่งในปลายปี 2562 มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลทำให้รัฐบาลหลายประเทศยกระดับมาตรการควบคุมเพื่อป้องกันการระบาดของโรค โดยมาตรการที่หลายประเทศส่วนใหญ่นำมาใช้ เช่น การขอความร่วมมือให้ประชาชนอยู่ในที่อยู่อาศัย การให้ร้านค้าหยุดการให้บริการชั่วคราว การให้พนักงานทำงานอยู่ที่บ้าน หรือ Work from home (ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน, 2563) และมีบางประเทศประกาศจำกัดการเดินทางระหว่างเมืองในประเทศ

และห้ามเดินทางระหว่างประเทศ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) ซึ่งจากเหตุการณ์ดังกล่าว นั้นส่งผลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาในจังหวัดกระบี่ลดลงเป็นจำนวนมาก และมีผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยว

จังหวัดกระบี่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้มีการวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชุมชนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัดกระบี่ภายหลังวิกฤติของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และเล็งเห็นว่าในปัจจุบันนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งให้ความสนใจกับการเดินทางไปสัมผัสความจริงแท้ดั้งเดิมของพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดกระบี่เพิ่มมากขึ้น การท่องเที่ยวไม่ได้กระจุกตัวอยู่เฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล หากมีการกระจายตัวสู่ชุมชน ส่งผลให้ชุมชนหลายแห่งตั้งรับการมาถึงของนักท่องเที่ยว นำการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต ขณะเดียวกันภาครัฐก็ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยววิถีชุมชนเพิ่มมากขึ้นจากการประกาศให้ท่องเที่ยววิถีไทยเป็นวาระแห่งชาติ มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนไปในทิศทางที่ยั่งยืน

การท่องเที่ยววิถีชุมชนของจังหวัดกระบี่ มีพัฒนาการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ณ ชุมชนบ้านนาติน ซึ่งเป็นชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ในตำบลอ่าวนาง อำเภอเมืองกระบี่ ได้เล็งเห็นถึงการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของการท่องเที่ยวกระแสหลักของจังหวัดกระบี่ คือ การท่องเที่ยวทางทะเล และมีความห่วงใยในผลกระทบจากการท่องเที่ยวกระแสหลักที่มีต่อความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของชุมชน จึงได้หารือภายในชุมชนได้ข้อสรุปว่า ชุมชนไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบจากการท่องเที่ยวกระแสหลักได้ จึงควรนำการท่องเที่ยวมาเป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาชุมชนบนพื้นฐานการดำรงไว้ซึ่งวิถีชีวิต แนวความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชน แนวความคิดดังกล่าวได้ต่อยอดไปยังชุมชนบ้านเกาะกลาง คลองประสงค์ อำเภอเมืองกระบี่ ชุมชนบ้านรำหมาด ชุมชนบ้านทุ่งหยีเพ็ง เกาะลันตา และชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภออ่าวลึก รวมถึงชุมชนอื่น ๆ โดยปัจจุบัน จังหวัดกระบี่มีชุมชนท่องเที่ยวทั้งสิ้น 19 ชุมชน (จังหวัดกระบี่, 2562ข)

การพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชุมชนของจังหวัดกระบี่นั้น ได้จำแนกระดับศักยภาพของการพัฒนาไว้ 3 ระดับ ได้แก่ (1) ระดับชุมชน A เป็นชุมชนท่องเที่ยวที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่สามารถดำเนินงานการท่องเที่ยวได้แล้ว มีรูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ดี มีองค์กรชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการรวมตัว ของคนในชุมชนเพื่อเป็นองค์กร/กลไกในการทำงาน เพียงเสริมความพร้อมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้ได้คุณภาพมาตรฐาน มีจำนวน 5 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านถ้ำเสือ ชุมชนบ้านนาติน ชุมชนเกาะกลาง คลองประสงค์ ชุมชนบ้านรำหมาด-ขุนสมุทร และ ชุมชนบ้านทุ่งหยีเพ็ง (2) ระดับชุมชน B เป็นชุมชนท่องเที่ยวที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่สามารถดำเนินงานการท่องเที่ยวได้แล้วในระดับหนึ่ง แต่ยังขาดรูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ดีและเป็นระบบ มีการรวมตัวของคนในชุมชนเพื่อเป็นองค์กร/กลไกการทำงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่มากพอ หรืออาจยังไม่มีกรรวมตัวเป็นกลไกการทำงาน มีจำนวน 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนแหลมสัก ชุมชนอ่าวลึกน้อย ชุมชนบ้านนา (3) ระดับชุมชน C เป็นชุมชนท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และยังไม่เปิดให้บริการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ แต่มีศักยภาพที่สามารถพัฒนาให้เป็นชุมชน

ท่องเที่ยวได้ ในอนาคต ขาดรูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ดีและเป็นระบบ และยังไม่มี การรวมตัวของคน ในชุมชนเพื่อเป็นองค์กร/กลไกการทำงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวมีจำนวน 11 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนอ่าวลึกเหนือ ชุมชนบ้านทุ่งสูง ชุมชนบ้านหินราว ชุมชนบ้านบางเหลียว ชุมชนบ้านเขากลม ชุมชนบ้านแหลม กรวด-เกาะปู-เกาะศรีบอยา ชุมชนคลองท่อมเหนือ ชุมชนบ้านท่าประดู่ ชุมชนลำทับ ชุมชนโต๊ะบาหลิว และ ชุมชนศรีรายา (จังหวัดกระบี่, 2562ก)

โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกชุมชนระดับ B ซึ่งเป็นชุมชนท่องเที่ยวที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่สามารถดำเนินการงานการท่องเที่ยวได้แล้วในระดับหนึ่ง แต่ยังขาดรูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ดีและเป็นระบบ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อเป็นองค์กร/กลไกการทำงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่มากพอ หรืออาจยังไม่มี การรวมตัวเป็นกลไกการทำงาน มีจำนวน 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนแหลมสัก ชุมชนอ่าวลึกน้อย ชุมชนบ้านนา เพื่อเป็นต้นแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยว วิถีชุมชนของชุมชนอื่น ๆ ในจังหวัดกระบี่และจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนด้านลักษณะทางกายภาพ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมและการปรับตัวของคนในชุมชน
2. เพื่อเสนอแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรได้แก่หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดกระบี่ 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนแหลมสัก ชุมชนอ่าวลึกน้อย และ ชุมชนบ้านนา จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,726 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนครัวเรือนละ 1 คน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว สุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณด้วยสูตร ยามาเน่ (Yamane, 1967) โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มที่ 0.05 ปรากฏว่าได้ขนาดของตัวอย่าง 349 ตัวอย่าง อย่างไรก็ตามในการเก็บข้อมูลจริงได้เก็บจากจำนวนตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน จำนวน 6 คน การสุ่มตัวอย่างโดยคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงและพิจารณาจากตัวอย่างที่มีความเต็มใจและสามารถให้ข้อมูลได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม มี 2 ชนิด คือ (ก) คำถามใส่คะแนนความคิดเห็น โดยใช้ค่า 10 คะแนนเป็นคะแนนสูงสุดลงไปถึง 1 คะแนนอันเป็นคะแนนต่ำสุด และ (ข) คำถามความคิดเห็นโดยให้ประชากรเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนด

การวิจัยเชิงคุณภาพ ประเด็นคำถามจะเกี่ยวกับแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ และประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลมาสนับสนุนข้อค้นพบ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1 ถึง -1 โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.0 และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) ช่วยหาน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) ของแต่ละรายการ โดยเลือกปัจจัยที่มีค่ามากกว่า 0.5 เข้าไปในองค์ประกอบ โดยเลือกรายการที่ไม่เหมาะสมหรือรายการที่มีปัจจัยน้อยกว่า 0.4 ออกจากมาตรวัด (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2558)

การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้กำหนดประเด็นข้อคำถามแต่ละข้อโดยยึดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้หากมีประเด็นใหม่ ๆ นอกเหนือจากที่ได้กำหนดขอบเขตไว้ ก็จะสัมภาษณ์เพิ่มเติมจนกว่าจะไม่มีประเด็นใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอีก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน จำนวน 6 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป รายงานผลในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันของชุมชนด้านลักษณะทางกายภาพ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมและการปรับตัวของคนในชุมชน พบว่าทั้ง 3 ชุมชนมีสภาพปัจจุบันด้านลักษณะทางกายภาพ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมและการปรับตัวของคนในชุมชน ดังนี้

ชุมชนแหลมสัก มีชุมชนภายในเขตเทศบาลตำบลแหลมสัก 4 ชุมชน ประกอบด้วยชุมชนทรายทอง ชุมชนแหลมทอง ชุมชนทุ่งสีทอง และชุมชนทับตะวัน มีลักษณะทางกายภาพใกล้เคียงกัน คือ ลักษณะชุมชนเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่กันอย่างหนาแน่นตามแนวริมชายฝั่งทะเล มีสภาพพื้นที่เป็นแหลมหินยื่นออกไปในทะเล มีศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีภูมิทัศน์ที่สวยงามร่มรื่น เหมาะแก่การพักผ่อน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง รับจ้าง ค้าขาย และอื่น ๆ เป็นชุมชนชาวมุสลิม เป็นแหล่งที่มีการผลิตและแปรรูปอาหารทะเล เช่น การทำกะปิ ปลาเค็ม ปลาแดดเดียว เป็นต้น มีการนับถือศาสนาทั้งศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธอาศัยอยู่ด้วยกันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยกันและมีศักยภาพในด้านการเกษตรและปศุสัตว์ ในด้านการรักษาคุณภาพของ

สิ่งแวดล้อม พบว่า คนในชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องขยะมูลฝอย และการจับปลาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพบว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยมีความรู้ในเรื่องของการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และพร้อมที่จะปรับตัวเพื่อรองรับให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชน

ชุมชนอ่าวลึกน้อย เป็นชุมชนที่มีทั้งหมด 6 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านนาเหนือ บ้านบากัน บ้านอ่าวลึกน้อย บ้านนาแค บ้านควรวัว และบ้านคีรีวง ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 98 และศาสนาพุทธร้อยละ 2 เป็นชุมชนที่มีทั้งป่าพรุ ถ้ำ ทะเล ภูเขาหินปูน ลำคลอง หนองน้ำ และป่าชายเลน รวมถึงมีความหลากหลายทางชีวภาพ ชาวบ้านติดทะเลมีการทำอาชีพประมงพื้นบ้านเป็นหลัก บ้านที่อยู่บนแผ่นดินทำอาชีพทำสวนยางและปาล์มเป็นหลักในด้านการรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม พบว่า คนในชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการตัดไม้โกงกาง การจำกัดขยะมูลฝอย รวมทั้งวิธีการจับปลาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพบว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยมีความรู้ในเรื่องของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเช่นเดียวกับชุมชนแหลมสัก และมีความพร้อมที่จะปรับตัวเพื่อรองรับให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชน

ชุมชนบ้านนา ตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่ เป็นชุมชนที่มีน้ำพุร้อนเค็ม ซึ่งเป็นบ่อน้ำพุร้อนเค็มธรรมชาติขนาดใหญ่กลางป่าพรุ มีต้นไม้อายุเป็นจำนวนมาก อาชีพของชาวบ้านส่วนใหญ่ทำสวนยางและสวนปาล์ม แต่คนในชุมชนที่อยู่ใกล้เค็มน้ำพุร้อนเค็มจะประกอบอาชีพค้าขาย และชาวบ้านในหมู่บ้านได้ร่วมใจกันยกระดับชุมชนตนเองมาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน โดยการเปิดบ้านเป็น Home Stay นำสินค้าในชุมชนออกมาเสนอขายต่อนักท่องเที่ยว และสร้างจุดขายให้นักท่องเที่ยวได้มาใช้ชีวิตแบบ Slow Life กลางธรรมชาติ ในด้านการรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม พบว่า คนในชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจำกัดขยะมูลฝอย และน้ำเสีย และพบว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยมีความรู้ในเรื่องของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวประเภทโฮมสเตย์ การสินค้าชุมชน รวมถึงการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคนในชุมชนส่วนใหญ่มีความพร้อมที่จะปรับตัวเพื่อรองรับให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมีการกระจายปกติ (ค่าความเบ้และค่าความโด่งไม่เกิน ± 1 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.96 – 2.53) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.43) เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 46.9 ปี อายุต่ำสุด 16 ปี และอายุสูงสุด 75 ปี มีการศึกษาดำรงปริญญาตรี (ร้อยละ 53.17) ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 29.65) รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 26.48) และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 51.39)

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของประชากรที่อยู่ในชุมชน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีรากฐานดั้งเดิม มีที่ทำกินมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ อาชีพส่วนใหญ่ก็เป็นเกษตรกรสวนยาง สวนปาล์ม และมีส่วนผลไม้อื่นๆ ส่วนที่ชุมชนแหลมสักมีการทำประมงพื้นบ้าน ควบคู่ไปกับการเกษตร และเมื่อชุมชนได้เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลาย ๆ ครัวเรือนจึงหันมาประกอบอาชีพ

ค้าขาย ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น ผ้าบาเต๊ะ ผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นต้น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน
ด้านลักษณะทางกายภาพ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน ด้านลักษณะทางกายภาพในระดับสูง ซึ่งพิจารณาได้จากการให้คะแนนซึ่งมีคะแนนเต็ม 10 คือ ทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 8.69) ไม่ว่าจะเป็นทะเล ภูเขา ถ้ำ แหล่งน้ำตามธรรมชาติ เป็นต้น

จากการให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นต่อรายการ กล่าวได้ว่า ศักยภาพของชุมชนทั้ง 3 ชุมชน ไม่ว่าจะเป็นชุมชนแหลมสัก ชุมชนอ่าวลิ้น้อย และชุมชนบ้านนา ต่างมีทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แต่มีบางรายการที่มีคะแนนน้อย เช่น ความสะดวกของถนนที่เข้าสู่ชุมชน (ค่าเฉลี่ย 6.53) และ ความพร้อมของสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา (ค่าเฉลี่ย 7.20) และจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ในเรื่องของถนนที่เข้าสู่ชุมชน มีการพัฒนาเข้ามาเนื่องจากต้องรองรับปริมาณจากรัฐบาล และมักจะไม่ได้รับการจัดสรรเต็มที่ และมีข้อเสนอแนะให้ทางเทศบาลหรือ อบต.เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มากกว่านี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน
ด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน ด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในประเด็นชุมชนไม่มีเสียงรบกวนมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 7.59) รองลงมาได้แก่ประเด็นถึงขยะเพียงพอและการออกแบบกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และประเด็นการบำรุงรักษาต้นไม้ให้เจริญเติบโตสวยงาม (ค่าเฉลี่ย 7.24 และ 7.23) ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นมีระบบกำจัดน้ำเสียในชุมชนน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 6.02) ซึ่งจากการสำรวจบริเวณชุมชนโดยรอบ พบว่า ยังไม่มีระบบกำจัดน้ำเสียที่ปล่อยจากครัวเรือนลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งแต่ละครัวเรือนจะปล่อยน้ำเสียตามธรรมชาติ โดยไม่มีระบบการบำบัดน้ำเสียเลย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน
ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ในประเด็นมีเครือข่าย กลุ่มองค์กรในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 7.60) รองลงมาได้แก่ ประเด็น มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาสนับสนุนงบประมาณหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการคิดค้นผลิตภัณฑ์ตลอดจนทำการตลาด และประเด็นสมาชิกในชุมชนมีการจัดทำบัญชีรายได้รายจ่ายแสดงให้เห็นฐานะทางการเงินอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 7.49 และ 7.36) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นมีการคิดค้นผลิตภัณฑ์ที่มาจากวัตถุดิบและภูมิปัญญาที่มีในท้องถิ่นน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 6.83) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ในประเด็นนี้ชุมชนไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องการคิดค้นหรือออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่ผ่านมามีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่ลงไปเพื่อพัฒนา แต่มีปัญหา คือ การพัฒนาที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้ตรงกับความต้องการ

ของชุมชน และได้มีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานราชการ มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะเข้าไปพัฒนาชุมชนด้านการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว ขอให้สำรวจความต้องการของชุมชนก่อน

การเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน ด้านศิลปวัฒนธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน ด้านศิลปวัฒนธรรม ในประเด็นชุมชนมีระยะเวลา/ยุคสมัยของการสืบทอดภูมิปัญญา และองค์ความรู้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 8.63) รองลงมาได้แก่ประเด็น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชน และสามารถสร้างความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน และประเด็นชุมชนมีความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและแตกต่างส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นแต่งกายเพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน (ค่าเฉลี่ย 8.54 และ 8.03) ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในประเด็นมีการวิเคราะห์ประเมินผลความพึงพอใจทั้งนักท่องเที่ยว สมาชิกกลุ่มการท่องเที่ยวและคนในชุมชน และมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 6.03) เนื่องจากไม่มีหน่วยงานใดที่จะเข้าไปวิเคราะห์ประเมินผลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเลย ทำให้คนในชุมชนแทบไม่รู้นักท่องเที่ยวชอบหรือไม่ชอบอะไร มีปัญหาด้านใดบ้าง ที่จะสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาต่อให้ดีขึ้นได้ โดยผู้นำชุมชนทั้ง 3 ชุมชนต่างมีความเห็นตรงกันว่า ควรมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาวิเคราะห์ประเมินผลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาในลำดับต่อไป

นอกจากประเด็นดังกล่าวข้างต้น ยังมีประเด็นมีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของชุมชนด้านการท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าทั้ง 3 ชุมชนนั้นยังไม่เคยมีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของชุมชนทางด้านการท่องเที่ยว เพื่อเป็นข้อมูลใช้ในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนที่ยั่งยืน เนื่องจากคนในชุมชนเองไม่มีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการเก็บข้อมูล และมีความต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแนะนำวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ชุมชนได้รับรู้และสามารถเก็บข้อมูลได้

การเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน ด้านการปรับตัวของคนในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน ด้านการปรับตัวของคนในชุมชน ในประเด็นมีความตื่นตัวต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 8.03) รองลงมาได้แก่ ประเด็นมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมกับสมาชิกในชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และประเด็นเตรียมธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายนักท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 7.59 และ 6.98) ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในประเด็นพยายามคิดค้นผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 6.73) เนื่องจากคนในชุมชนไม่มีความรู้ความเข้าใจ หรือไม่มีความสามารถในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องไม่ได้ให้ความรู้กับคนในชุมชนที่ตรงกับความต้องการจริง ๆ ดังนั้นจึงมีความต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีโครงการอบรมเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบในชุมชนให้สามารถดำเนินการได้อย่างเร่งด่วนที่สุด

แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชุมชน พบว่า ด้วยลักษณะทางกายภาพของชุมชนทั้ง 3 ชุมชนนั้นมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีวิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ แนวทางที่จะเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนคือ

ต้องให้ชุมชนมีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน โดยคนในชุมชนต้องเป็นหูเป็นตา คอยเฝ้าระวังเรื่องคนแปลกหน้า ยาเสพติด ดูแลสมาชิกในครอบครัวให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำรวจความพร้อมของสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา มีระบบกำจัดน้ำเสีย ขยะ รวมทั้งมีป้ายบอกเส้นทางเพื่อเข้าสู่ชุมชนชัดเจน และมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักชุมชนมากยิ่งขึ้น

ด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องให้ความรู้กับคนในชุมชนทั้ง 3 ชุมชน เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม ให้ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาฟื้นฟู สนับสนุนงบประมาณที่จำเป็นเพื่อให้คนในชุมชนได้รับความสะดวก เช่น จัดถังขยะที่เพียงพอ มีการเก็บขยะตามวันและเวลาที่กำหนด ไม่ตัดต้นไม้ ไม่ทำลายทรัพยากร เป็นต้น

ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว พบว่า แนวทางเสริมสร้างศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว คือ ต้องมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง โนมน้าวให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการพัฒนา เช่น ในกระบวนการของการวางแผน การของบประมาณ การบริหารจัดการพื้นที่ในชุมชน การคิดค้นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เป็นต้น

ด้านศิลปวัฒนธรรม พบว่า แนวทางเสริมสร้างศักยภาพด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ การชูเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในชุมชนให้นักท่องเที่ยวได้รู้จัก เช่น การแต่งกาย อาหาร วัฒนธรรม ประเพณี โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความรู้กับคนในชุมชนในด้านการบันทึกเก็บรักษาความรู้ ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่น มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ และเข้ามาสัมผัส เกิดความประทับใจ และทำให้เกิดการบอกกันปากต่อปาก เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยววิถีชุมชน

ด้านการปรับตัวของคนในชุมชน พบว่า แนวทางเสริมสร้างศักยภาพด้านการปรับตัวของคนในชุมชน ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องทำความเข้าใจในข้อดีข้อเสียของการพัฒนาชุมชนเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชน การรับมือกับนักท่องเที่ยวทั้งด้านที่พัก อาหาร ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย รวมทั้งผลเสียที่อาจเกิดขึ้นเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามา เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาการจราจร หรืออาชญากรรม เพื่อให้คนในชุมชนสามารถรับมือและสามารถแก้ปัญหาได้ทันเวลาที่

อภิปรายผลการวิจัย

ด้านลักษณะทางกายภาพ ได้ข้อค้นพบคือ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน ด้านลักษณะทางกายภาพในระดับสูง ไม่ว่าจะเป็นทะเล ภูเขา ถ้ำ แหล่งน้ำตามธรรมชาติ เป็นต้น

กล่าวได้ว่า ศักยภาพของชุมชนทั้ง 3 ชุมชน ไม่ว่าจะเป็นชุมชนแหลมสัก ชุมชนอ่าวลึกน้อย และชุมชนบ้านนา ต่างมีทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนิน อินทพัฒน์ (2563) และ Watcharakietisak, T. (2017) พบว่า ด้านสภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งวัฒนธรรม รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้หลากหลาย เช่นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชอบธรรมชาติ และกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม มีบางรายการที่มีคะแนนน้อย เช่น ความสะอาดของถนนที่เข้าสู่ชุมชน และความพร้อมของสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โดยจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ในเรื่องของถนนที่เข้าสู่ชุมชน มีการพัฒนาเข้ามาเนื่องจากต้องรองรับปริมาณจากรัฐบาล และมักจะไม่ได้รับการจัดสรรเต็มที่ และมีข้อเสนอแนะให้ทางเทศบาลหรือ อบต.เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มากกว่านี้

ด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้ข้อค้นพบคือ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน ด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในประเด็นชุมชนไม่มีเสียงรบกวนมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรัชญากร ไชยคช, นิศาชล สกุลชาญณรงค์ และธิดากิตติกันต์ เหมสุวรรณ (2559) พบว่า การท่องเที่ยวชุมชนนั้นต้องให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อม ซึ่งได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศที่บริสุทธิ์ ระบบนิเวศที่สมบูรณ์และการไม่มีเสียงรบกวนภายในชุมชน อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นมีระบบกำจัดน้ำเสียในชุมชนน้อยที่สุด ซึ่งจากการสำรวจบริเวณชุมชนโดยรอบ พบว่า ยังไม่มีระบบกำจัดน้ำเสียที่ปล่อยจากครัวเรือนลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งแต่ละครัวเรือนจะปล่อยน้ำเสียตามธรรมชาติ โดยไม่มีระบบการบำบัดน้ำเสียเลย

ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ได้ข้อค้นพบคือ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวมากที่สุด ในประเด็นมีเครือข่าย กลุ่มองค์กรในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาสนับสนุนงบประมาณหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการคิดค้นผลิตภัณฑ์ตลอดจนทำการตลาด และประเด็นสมาชิกในชุมชนมีการจัดทำบัญชีรายได้รายจ่ายแสดงให้เห็นฐานะทางการเงินอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชประวี ลิขิตสรินทร์ และคณะ. (2562) พบว่า หน่วยงานของรัฐภายในแหล่งท่องเที่ยวมีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน และสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนงบประมาณและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาให้ความช่วยเหลือในทุกมิติของการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นมีการคิดค้นผลิตภัณฑ์ที่มาจากวัตถุดิบและภูมิปัญญาที่มีในท้องถิ่นน้อยที่สุด ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ในประเด็นนี้ชุมชนไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องการคิดค้นหรือออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่ผ่านมามีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่ลงไปเพื่อพัฒนา แต่มีปัญหาคือ การพัฒนาที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้ตรงกับความต้องการของชุมชน และได้มีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานราชการ มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะเข้าไปพัฒนาชุมชนด้านการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว ขอให้สำรวจความต้องการของชุมชนก่อน

ด้านศิลปวัฒนธรรม ได้ข้อค้นพบคือ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน ด้านศิลปวัฒนธรรม ในประเด็นชุมชนมีระยะเวลาหรือยุคสมัยของการสืบทอดภูมิปัญญา และองค์ความรู้มากที่สุด รองลงมาได้แก่ประเด็น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชน และสามารถสร้างความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน และประเด็นชุมชนมีความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและแตกต่างส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวกับชุมชน และประเด็นชุมชนมีความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและแตกต่างส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวแต่งกายเพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวิมล

ภูวนาค (2558) และบุพชาติ ดวงดี (2560) พบว่า ศักยภาพของชุมชนด้านวัฒนธรรมนั้น สามารถดึงศักยภาพของกิจกรรมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมดั้งเดิม ตลอดจนการสืบทอดศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนที่เน้นศักยภาพด้านศิลปวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืนอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในประเด็นมีการวิเคราะห์ประเมินผลความพึงพอใจทั้งนักท่องเที่ยว สมาชิกกลุ่มการท่องเที่ยวและคนในชุมชน และมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องด้านศิลปวัฒนธรรมน้อยที่สุด เนื่องจากไม่มีหน่วยงานใดที่จะเข้าไปวิเคราะห์ประเมินผลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเลย ทำให้คนในชุมชนแทบไม่รู้ว่านักท่องเที่ยวชอบหรือไม่ชอบอะไร มีปัญหาด้านใดบ้าง ที่จะสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาต่อให้ดีขึ้นได้ โดยผู้นำชุมชนทั้ง 3 ชุมชนต่างมีความเห็นตรงกันว่า ควรมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาวิเคราะห์ประเมินผลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาในลำดับต่อไป

นอกจากประเด็นดังกล่าวข้างต้น ยังมีประเด็นมีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของชุมชนด้านการท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าทั้ง 3 ชุมชนนั้นยังไม่เคยมีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของชุมชนทางด้านการท่องเที่ยว เพื่อเป็นข้อมูลใช้ในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนที่ยั่งยืน เนื่องจากคนในชุมชนเองไม่มีความรู้ความเข้าใจในถึงวิธีการเก็บข้อมูล และมีความต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแนะนำวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ชุมชนได้รับรู้และสามารถเก็บข้อมูลได้

ด้านการปรับตัวของคนในชุมชน ได้ข้อค้นพบคือ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยววิถีชุมชน ด้านการปรับตัวของคนชุมชน ในประเด็นมีความตื่นตัวต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ประเด็นมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมกับสมาชิกในชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และประเด็นเตรียมธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายนักท่องเที่ยวที่พัก ร้านอาหาร เป็นต้น ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Watcharakiettsak, (2017) พบว่าชุมชนที่มีศักยภาพและมีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชุมชนนั้น สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ล้วนมีการปรับตัวทั้งในด้านของการมีส่วนร่วมในการวางแผน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การเรียนรู้ข้อมูลใหม่ ๆ การเตรียมตัว ปรับทัศนคติ การยอมรับ เพื่อให้มีความพร้อมรองรับการพัฒนาชุมชนให้มีศักยภาพในการต้อนรับนักท่องเที่ยว และเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการมีรายได้ การมีอาชีพ และที่สำคัญสามารถสร้างอาชีพให้กับลูกหลานในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในประเด็นพยายามคิดค้นผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายน้อยที่สุดเนื่องจากคนในชุมชนไม่มีความรู้ความเข้าใจ หรือไม่มีความสามารถในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องไม่ได้ให้ความรู้กับคนในชุมชนที่ตรงกับความต้องการจริง ๆ ดังนั้นจึงมีความต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีโครงการอบรมเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบในชุมชนให้สามารถดำเนินการได้อย่างเร่งด่วนที่สุด

แนวทางเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ได้ข้อค้นพบคือ ทั้ง 3 ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีวิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ โดยแนวทางที่สามารถเสริมสร้างศักยภาพของ

ชุมชนก็คือ ต้องให้ชุมชนมีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน โดยคนในชุมชนต้องเป็นหูเป็นตา คอยเฝ้าระวังเรื่องคนแปลกหน้า ยาเสพติด ดูแลสมาชิกในครอบครัวให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำรวจความพร้อมของสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา มีระบบกำจัดน้ำเสีย ขยะ รวมทั้งมีป้ายบอกเส้นทางเพื่อเข้าสู่ชุมชนชัดเจน และมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักชุมชนมากยิ่งขึ้น

หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องให้ความรู้กับคนในชุมชนทั้ง 3 ชุมชน เกี่ยวกับการรักษา สิ่งแวดล้อม ให้มีความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาฟื้นฟู สนับสนุนงบประมาณที่จำเป็นเพื่อให้คนในชุมชนได้รับความสะดวก เช่น จัดถังขยะที่เพียงพอ มีการเก็บขยะตามวันและเวลาที่กำหนด ไม่ตัดต้นไม้ ไม่ทำลายทรัพยากร เป็นต้น

แนวทางเสริมสร้างศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว คือ ต้องมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง โน้มน้าวให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการพัฒนา เช่น ในกระบวนการของการวางแผน การของบประมาณ การบริหารจัดการพื้นที่ในชุมชน การคิดค้น ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เป็นต้น

แนวทางเสริมสร้างศักยภาพด้านศิลปวัฒนธรรมได้แก่ การชูเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในชุมชน ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จัก เช่น การแต่งกาย อาหาร วัฒนธรรมประเพณี โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความรู้กับคนในชุมชนในด้านการบันทึกเก็บรักษาความรู้ ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่น มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ และเข้ามาสัมผัส เกิดความประทับใจ และทำให้เกิดการบอกกันปากต่อปาก เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยววิถีชุมชน และแนวทางเสริมสร้างศักยภาพด้านการปรับตัวของคนในชุมชน ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องทำความเข้าใจในข้อดีข้อเสียของการพัฒนาชุมชนเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชน การรับมือกับนักท่องเที่ยวทั้งด้านที่พัก อาหาร ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย รวมทั้งผลเสียที่อาจเกิดขึ้นเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามา เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาการจราจร หรืออาชญากรรม เพื่อให้คนในชุมชนสามารถรับมือและสามารถแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

การศึกษาในครั้งนี้มีข้อค้นพบที่นำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดกระบี่ และชุมชน ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด: องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด ควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนาสาธารณูปโภคให้มีความพร้อม ทั้งไฟฟ้า ประปา ถนน รวมถึงป้ายบอกทาง หรือสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำโครงการอบรมให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น เทศบาล สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดกระบี่ และชุมชน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีบทบาทสำคัญ และมีงบประมาณเพียงพอในด้านประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เป็นหน่วยงานที่สามารถเข้าถึงสื่อ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยต้องรับหน้าที่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ข้อเสนอแนะต่อจังหวัดกระบี่: จังหวัดกระบี่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยว ดังนั้นในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะต้องเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ควรพิจารณาโครงการที่จะเข้าไปพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ปัญหาของคนในชุมชน หรือสิ่งที่ชุมชนต้องการจริง ๆ

ข้อเสนอแนะต่อชุมชน: ชุมชนต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อความเข้มแข็ง สร้างการมีส่วนร่วมในด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการการท่องเที่ยว การส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและการมีความร่วมมือกันในการเฝ้าระวังให้ชุมชนมีความปลอดภัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยเชิงพัฒนา (R&D) ที่สนับสนุนผลิตภัณฑ์ของชุมชน การสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ การทำการตลาด และการสร้างมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ และการให้องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นผลสำเร็จลุล่วงได้ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตกระบี่ ที่สนับสนุนทุนวิจัย ขอขอบพระคุณรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตกระบี่ ให้การสนับสนุน ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ จนงานวิจัยสำเร็จได้ คณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้นำชุมชน ชุมชนแหลมสัก ชุมชนอ่าวลึกน้อย และชุมชนบ้านนา ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตกระบี่ ซึ่งข้อมูลที่ได้รับเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างยิ่ง และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงขออานิสงส์อันเกิดจากคุณประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ จงบังเกิดแก่บุคคลดังกล่าว ให้ประสบกับความสุขความเจริญ มีพลานามัยที่สมบูรณ์ แข็งแรง หากมีข้อผิดพลาดประการใดในส่วนหนึ่งที่เกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอน้อมรับสิ่งเหล่านั้นไว้แต่เพียงผู้เดียว

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย ไตรมาส 1/2563. 1(4). กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง.

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561). 9 แนวโน้มใหม่ในอนาคตการท่องเที่ยว. เข้าถึงได้จาก:
https://api.tourismthailand.org/upload/live/content_article_file/20603-15378.pdf. (2561, 25 ตุลาคม).
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561). รายได้จากการท่องเที่ยว. เข้าถึงได้จาก:
<https://www.tat.or.th/th/about-tat/annual-report>. (2561, 25 ตุลาคม).
- จังหวัดกระบี่. (2562,ก). การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดกระบี่. เข้าถึงได้จาก:
http://krabi.thailocalink.com/files/com_km/2016-10_652ab7605cd7d6b.pdf. (2562, 18 มกราคม)
- จังหวัดกระบี่. (2562,ข) แหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนจังหวัดกระบี่. เข้าถึงได้จาก:
https://krabi.mots.go.th/download/article/article_20191211131822.pdf. (2562, 20 มกราคม)
- ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน. (2563). แฉลงสรุปสถานการณ์โควิด-19 (สคบ.). เข้าถึงได้จาก:
<https://board.postjung.com/1209921>. (2563, 18 กันยายน)
- นันทนลิน อินทนุพัฒน์. (2563). ศักยภาพของชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาชุมชนอ่างเก็บน้ำลำพอก จังหวัดสุรินทร์. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสารคาม. 39(2): 61-73.
- นุชประวี ลิขิตสรินทร์ และคณะ. (2562). ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพิจิตร. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย. 14(1): 235-252.
- ปรัชญาภรณ์ ไชยคช, นิศาชล สกลชาญณรงค์ และนิติกิตติกานต์ เหมสุวรรณ. (2559). ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 10 อำเภอเบตง จังหวัดยะลา. การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติ และนานาชาติ ครั้งที่ 7. 23 มิถุนายน 2559. (424-436). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- บุพชาติ ดวงดี. (2560). รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวขับเคลื่อนการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ อย่างยั่งยืนของจังหวัดนนทบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 36(6): 218-227.
- วรรณวิมล ภู่นาค. (2558). ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดน้ำอัมพวา. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 26(1): 63-74.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2558). การสร้างมาตรฐานวัดสำหรับการวิจัยที่ถูกต้องและได้มาตรฐานสากล. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สามลดา.
- Watcharakietisak, T. (2017). Community economic strengthening by developing community enterprise group at Tambon polsongkramadministration organization, Nonsung district, Nakhornratchasima province. **Journal of Business Administration**, The Association of Private Higher Education Institution of Thailand. 5(1): (43-54).
- Yamane, T. (1967). **Statistics: An Introductory Analysis**. (2nd ed.). New York: Harper and Row.